

Handläggare
Britt-Inger Stoltz
Epost: britt-inger.stoltz@myh.se

Myndigheten för yrkeshögskolans yttrande över Validering– för kompetensförsörjning och livslångt lärande Valideringsdelegationens slutbetänkande SOU 2019:69 (U2020/00129/GV)

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) delar den grundsyn på problematiken kring och nyttan av validering som betänkandet presenterar och lyfter fram. MYH är positiv till flera av förslagen och instämmer i att strukturer och system behöver utvecklas för att fler personer ska få sin kompetens validerad och att personers reella kompetens ska kunna tas tillvara.

MYH vill betona att validering bör ses i ett vidare sammanhang; att validering är en delkomponent i en struktur för att främja kompetensförsörjning och livslångt lärande. Ytterst är målet att göra det möjligt för personer att synliggöra och använda sin kompetens oberoende av på vilket sätt den kompetensen har utvecklats samt att personer ska ges reella möjligheter till fortsatt lärande i de fall personer behöver utveckla eller fylla på sin kompetens.

Ambitionen med delegationens förslag, att skapa samsyn kring vad validering är och att fler valideringar genomförs, är lovvärd men MYH gör bedömningen att utredningens förslag, att införa en valideringsförordning med generella bestämmelser inkluderande en definition av begreppet validering och med delvis nya begrepp, inte leder till det som vill åstadkommas.

Den föreslagna definitionen av validering, och som finns i förslaget om en valideringsförordning med generella bestämmelser, kan få begränsande effekter eftersom varken definitionen eller förordningen är funktionell för olika aktörer och i olika sammanhang. Vad valideringen syftar till och vilka moment den ska innehålla varierar utifrån olika sammanhang och dess eventuella specifika regleringar.

Just det förhållande som delegationen pekar på, att Sverige har ett långtgående decentraliserat system där både privata och offentliga aktörer på olika nivåer agerar, innebär att styrningen av dessa svårligen kan göras genom en förordning med generella bestämmelser. Delar av den föreslagna regleringen på genomförandenivå riskerar att skapa betydande problem i implementeringen utan att bidra till ökad validering. Med den utformning som bestämmelserna har kan konsekvenserna innebära att till exempel färre branschvalideringar genomförs.

MYH anser att det är bättre att förtydliga i befintliga författningar som styr det offentliga utbildningsväsendet och bedömer att stödmaterial, rekommendationer/riktlinjer, samverkan mellan och gemensamt utvecklingsarbete med relevanta aktörer tillsammans med adekvata finansiella incitament på olika nivåer är en mer framkomlig väg. När det gäller samverkan bör även regeringen överväga en tydligare och likformig styrning av myndigheter genom att se över instruktioner och behov av uppdrag.

För att validering av reell kompetens ska kunna fungera fullt ut behövs kompetensstandarder som är möjliga att validera mot, både inom utbildning och arbetslivet, etablerade strukturer hos utbildningsaktörer och organisationer, personal med kompetens att genomföra validering, möjligheter till fortsatt lärande på arbetsplatser eller i utbildning, och inte minst rätten att kunna

använda det dokumenterade resultatet för vidare studier eller för arbete. Även karriärvägledning som är tillgänglig för alla är centralt i ett sådant nationellt system. Detta innebär omfattande utvecklingsinsatser och finansieringen av dessa är avgörande för att nå målet om att validering ska öka i omfattning. En långsiktig finansiering är en grundförutsättning för att skapa hållbara nationella och regionala strukturer för validering

MYH anser att finansieringsfrågan, finansiella incitamentsstrukturer och ansvarsfördelningen mellan stat, regioner, kommuner, enskilda individer och arbetslivet inte har belysts tillräckligt.

Avsnitt Begreppslista

Av betänkandet framgår att en enhetlig definition av validering behövs för att skapa en gemensam syn över vad validering är och vilka moment en validering ska innehålla. MYH anser dock att den definition som beskrivs och som även föreslås finnas i en ny förordning om validering inte är ändamålsenlig. MYH anser att definitionen har en betoning på **hur** en validering ska genomföras snarare än **vad** validering är och harmonierar inte med den definition som EU tagit fram¹.

Den föreslagna definitionen kan få begränsande effekter eftersom den inte är funktionell för olika aktörer och i olika sammanhang. Vad valideringen syftar till och vilka moment den ska innehålla varierar utifrån olika sammanhang och deras eventuella specifika regleringar. (Se vidare synpunkter under Avsnitt 6.5.3)

MYH anser vidare att flera av de begrepp som tas upp i begreppslistan, både nya och omskrivningar av befintliga begrepp, försvårar förståelsen för vad begreppen innebär och hur de relaterar till varandra. MYH anser att det är bättre att använda sig av vedertagna begrepp för att skapa samsyn och öka den allmänna förståelsen. Det kan annars finnas en risk att nya begrepp och omskrivningar av begrepp skapar ytterligare förvirring. Att begreppen används och uttrycks på olika sätt i begreppslistan och i bestämmelserna försvårar också tolkningen av regelverken avsevärt. Ett exempel på detta är begreppen "en persons kunnande", "en persons kunskaper, färdigheter och kompetenser", "en persons tidigare lärande" och "kompetens", som i stort sett är synonyma, men alla används i den föreslagna valideringsförordningen.

Andra exempel på begreppsproblematiken är begreppen "formell kompetens" och det nya begreppet "kunnande", som föreslås ses som ett samlingsbegrepp för det en person vet, förstår och kan göra. Begreppet "formell kompetens" borde benämnas "formella meriter". Begreppet "kunnande" har en snarlik innebörd som begreppet "reell kompetens". MYH bedömer att begreppet "kunnande" är alltför kopplat till utbildningssfären och därmed kan uppfattas som begränsande. MYH anser att begreppet "kompetens" bättre speglar en individs bredd av förmågor. Ett annat centralt begrepp är "erkännande", som tycks användas synonymt med dokumenterat resultat av lärandet. Begreppet "erkännande", som också används i bestämmelserna, finns inte definierat i begreppslistan. Detta begrepp behöver tydliggöras för att lydelseerna i bestämmelserna ska bli tydliga.

Kapitel 1 Författningsförslag

Avsnitt 1.8 Förslag till förordning om ändring i förordning (2009:130) om yrkeshögskolan

MYH avstyrker förslaget om ändringen som en följd av att MYH inte anser att en valideringsförordning med generella bestämmelser ska införas.

Avsnitt 1.12 Förslag till förordning om ändring i förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan

MYH avstyrker förslaget om ändringen som en följd av att MYH inte anser att en valideringsförordning med generella bestämmelser ska införas. För övrigt bedömer MYH att det finns en inkonsekvens i att en förordning om validering införs, vilken är tvingande att följa, och att samtidigt föreslå en ändring i MYH:s instruktion om att **främja** användningen och utvecklingen av validering *i enlighet med valideringsförordningen*

¹ RÅDETS REKOMMENDATION av den 20 december 2012 om validering av icke-formellt och informellt lärande (2012/C 398/01)

(2020:000) inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för som hänvisar till den föreslagna valideringsförordningen. I och med att MYH har i uppgift att utöva tillsyn över utbildningsanordnares bedrivande av utbildningar inom vårt ansvarsområde bedömer MYH att det inte är tillräckligt med att främja användningen och utvecklingen av validering utan MYH kommer också att behöva genomföra tillsyn utifrån bestämmelserna i valideringsförordningen.

Avsnitt 1.13 Förslag till förordning om ändring i förordning (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk

MYH avstyrker förslaget om ändringen som en följd av att MYH inte anser att en valideringsförordning med generella bestämmelser ska införas.

Avsnitt 1.3 Förslag till valideringsförordning (2020:000)

MYH avstyrker förslaget att en valideringsförordning med generella bestämmelser införas. Se vidare synpunkter på författningsförslagen i kapitel 6.

Kapitel 6 Generell reglering av validering – definition och koppling till SeQF

Avsnitt 6.5.1 En ny definition av validering

MYH avstyrker förslaget till definition av validering. MYH anser att den föreslagna definitionen kan få begränsande effekter eftersom den inte är funktionell för alla aktörer och för de olika syften som validering kan ha. MYH anser att det är viktigt att skilja på vad validering är och hur validering genomförs, eftersom "huret" varierar beroende på kontext och syftet med den specifika valideringen. Av samma skäl är det viktigt att inte reglera "huret" i en lag eller förordning av allmän karaktär.

Begreppet "erkännande" är inte lämpligt att använda i en definition. MYH anser att "erkännande" inte ingår i en valideringsprocess utan ska ses som ett möjligt utfall av en validering, efter det att en individ fått ett dokumenterat resultat av sitt tidigare lärande. Ett "erkännande" innebär att en persons tidigare lärande som är bedömt och dokumenterat kan användas av individen för behörighet till och tillgodoräknande i utbildningar eller för att söka arbete.

Avsnitt 6.5.3 En ny förordning med generella bestämmelser om validering

MYH avstyrker förslaget om en ny förordning med generella bestämmelser om validering. MYH anser att både innehåll och utformandet av bestämmelser har brister, och i vissa fall är lydelseerna motstridiga. MYH bedömer att valideringsförordningen inte stärker syftet att fler personer ges möjlighet att visa sitt tidigare lärande för behörighet till utbildningar, för tillgodoräknanden eller för anställning. MYH bedömer att det finns behov av en tydligare och mer enhetlig styrning av validering inom olika områden men att en förordning för all validering blir otydlig och trubbig. MYH förespråkar istället förtydliganden i befintliga författningar som styr det offentliga utbildningsväsendet samt att stärka samverkan mellan berörda myndigheter genom myndighetsinstruktioner och uppdrag.

MYH bedömer att införandet av valideringsförordningen kan få betydande negativa konsekvenser för aktörer som genomför validering av individers reella kompetens mot branschens kompetensstandarder, så kallad branschvalidering, som vill ansöka om att få ett beslut om vilken nivå deras kvalifikationer motsvarar i referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande. Nedan exemplifieras problematiken med förordningen och dess bestämmelser.

Av 1 § i den föreslagna valideringsförordningen framgår att förordningen gäller för validering av en persons förvärvade kunnande för att erhålla kvalifikationer eller delar av sådana kvalifikationer som omfattas av förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) samt för behörighet till utbildning som kan leda till sådana kvalifikationer, om inte annat föreskrivs i annan författning. Med kunnande avses kunskaper, färdigheter och kompetenser.

MYH tolkar detta som att förordningen bara blir styrande för de kvalifikationer som MYH nivåplacerar i referensramen, eftersom kvalifikationer som är författningsreglerade styrs

av annan reglering. Delar av kvalifikationer, kurser/moment som ingår i en examen eller delar av en yrkeskvalifikation är inte nivåplacerade.

MYH anser därutöver att begreppet "kunnande" inte bör användas utan förordar att begreppet "tidigare lärande" som användes i delbetänkandet Validering inom högskolan², och även i detta slutbetänkande bör användas, möjligen parallellt med det synonyma begreppet "reell kompetens" som redan är vedertaget. Att införa nya begrepp kommer att innebära ytterligare svårigheter att få en samsyn kring validering. Därutöver anser MYH att definitionen av "kunnande" som anges i förordningsförslaget och i begreppslistan inte harmonierar med den definition av läranderesultat som EU rekommenderar³. Av den framgår att läranderesultat är uppgifter som rör vad en inlärare vet, förstår och kan göra efter att ha avslutat en inlärningsprocess, vilket uttrycks i kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet.

MYH vill uppmärksamma att utbildningar som finns inom MYH:s ansvarsområde dels är utbildningar vars resultat av lärande är författningsreglerade (YH-utbildningar som leder till en examen), dels utbildningar vars resultat av lärande inte är författningsreglerade (YH-utbildningar som inte leder till en examen, vissa tolkutbildningar inom folkbildningen, konst- och kulturutbildningar samt vissa andra utbildningar med endast tillsyn).

Detta innebär att endast kvalifikationer i form av examina som erhålls genom YH-utbildningar kommer att omfattas av den föreslagna valideringsförordningen. I författningsförslaget ingår även förslag till förordning om ändring i förordning (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk. I och med att de kvalifikationer som erhålls genom sådana tolkutbildningar inte är nivåplacerade kommer inte valideringsförordningen att gälla för sådana kvalifikationer.

Någon likalydande ändring av förordning (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar har inte delegationen föreslagit. Vissa av de konst- och kulturutbildningar som MYH lämnar statsbidrag för är nivåplacerade och kommer att omfattas av valideringsförordningen i det fall den införs. Om de föreslagna författningsändringarna realiserar, vilket MYH avstyrker, är det rimligt att även den förordningen ändras på motsvarande sätt.

Av 2 § i förslaget till valideringsförordning framgår att "En validering **ska kunna leda till** att ett behörigt organ kan bekräfta att personen har förvärvat kunnande som motsvarar fastställda krav". Denna lydelse strider mot den lydelse som anges i 3 § och 4 §. I 3 § beskrivs vad som avses med validering och i 4 § anges vilka moment som valideringsprocessen ska omfatta. I båda dessa bestämmelser anges att [...erkännande av kunnande...] är ett moment som ska ingå. Om det med formuleringen "att ett behörigt organ bekräftar att personen har förvärvat kunnande som motsvarar fastställda krav" avses "erkännande av kunnande" innebär detta att momentet erkännande blir ett krav för att en insats ska kunna definieras som validering. MYH anser att begreppet erkännande inte ska användas i definitionen. Om det med begreppet "erkännande" avses att utfallet av en validering har lett till att ett behörigt organ har utfärdat ett bevis så kan det utfallet i vissa fall **vara en del av processen och i vissa fall inte**. Därför bör definitionen inte uttryckas på ett sätt som anger att det alltid är ett moment som är en del av processen.

I och med att valideringsförordningen bara blir styrande för de kvalifikationer som MYH nivåplacerar med utgångspunkt i bilaga 1 i förordningen (2015:545) om referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande kan en av konsekvenserna bli att aktörer inom arbetslivet som utfärdar kvalifikationer inte väljer att ansöka om nivåplacering av dessa, eftersom de generella krav som ställs i valideringsförordningen för att det ska anses vara frågan om en validering inte alltid är relevanta för aktörer inom arbetslivet. Att ställa krav på att alla moment måste genomföras och i den ordningen för att insatsen ska få kallas validering blir således alltför begränsande i förhållande till syftet med valideringen. De olika delarna i en valideringsprocess behöver anpassas till sitt sammanhang och det specifika syftet med varje validering. En validering inom arbetslivet kan syfta till att synliggöra anställdas kompetens för att bedöma behov av kompetensutveckling eller

² Validering i högskolan, delbetänkande från Valideringsdelegationen. SOU 2018:29

³ Bilaga 1 till RÅDETS REKOMMENDATION av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (2017/C 189/03)

syfta till att rekrytera ny personal. Det är därför inte heller relevant att momentet erkännande av kunnandet genom utfärdande av ett formellt intyg som styrker att personen har kunnande som motsvarar den kompetensstandard som valideringen avser (p.3 5 §) ingår som ett krav i valideringsprocessen. Ett formellt intyg, betyg, bevis etc., **kan vara en del av en valideringsprocess eller ett resultat** av en valideringsprocess men är inte relevant i alla fall av validering.

MYH bedömer därför att det varken är möjligt eller lämpligt att föreskriva vad validering är och vad en valideringsprocess ska omfatta på det sätt som görs i förslaget till valideringsförordningen för utförare av validering inom arbetslivet. Däremot är det högst rimligt att staten ställer krav på genomförandet i de fall staten subventionerar utveckling av valideringsmodeller eller genomförandet av validering av personers kompetens.

Av 7§ i valideringsförordningen framgår att "Bedömningsmomentet [5 § punkten 2] ska genomföras av en person som har ämnes- eller yrkeskompetens inom området...". MYH anser att det är minst lika viktigt att det som anges i 5 § punkten 1 - "fördjupad kartläggning av en persons tidigare lärande för att synliggöra och dokumentera kunnandet på ett sådant sätt att det går att bedöma mot den kompetensstandard som valideringen avser" genomförs av en person som har gedigen kunskap om att utforma och tolka läranderesultat.

Avsnitt 6.5.4 Begreppet validering ska införas även i högskolan och yrkeshögskolan

MYH avstyrker förslaget att begreppet validering införs i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan eftersom definitionen av validering inte är lämplig. MYH är dock positiv till att stärka rätten för personer som inte har bevis på sin kompetens att få den bedömd.

MYH tolkar att lydelsen "kan erbjudas möjlighet till validering" handlar om att det inte i alla fall är relevant med en validering, i enlighet med den föreslagna valideringsförordningen, för att bedöma personers reella kompetens. Det är dock inte framskrivet i författningskommentarerna vilka skäl som kan vara rimliga för att validering inte ska erbjudas. MYH bedömer att detta kan få till följd att validering kommer att ske i olika omfattning beroende på respektive valideringsaktörs resurser, både i form av personal, kompetens och monetärt, vilket kan leda till olikvärdig hantering och få negativa konsekvenser för enskilda personer. I de fall förslaget om en valideringsförordning införs bör det av förarbetena framgå vilka skäl som kan vara rimliga för att validering inte ska erbjudas. Ett sådant förtydligande ökar också möjligheterna att kunna utöva tillsyn och kvalitetsgranska utbildningsanordnarens hantering.

Avsnitt 6.5.5 Specifika riktlinjer för validering behövs för respektive område

MYH instämmer i bedömningen att det behövs stöd till de som genomför validering för att valideringsprocessen ska genomföras på ett relevant, rättssäkert och effektivt sätt. MYH anser att det är rimligt att respektive myndighet tar fram riktlinjer/rekommendationer utifrån de verksamheter som myndigheterna har att hantera utifrån sina uppgifter och uppdrag. MYH vill dock igen lyfta att det kan finnas vinster i att ansvariga myndigheter tar tillvara erfarenheter och samarbetar för att få bättre genomslag hos målgrupper och även för ett effektivt nyttjande av myndigheternas resurser. Här bör regeringen överväga att styra denna samverkan genom myndighetsinstruktioner och gemensamma uppdrag. För att underlätta samverkan mellan myndigheter med ansvar för olika utbildningsformer bedömer MYH att en myndighet inom högskoleområdet bör ha ett samordningsuppdrag när det gäller validering.

När det gäller validering inom arbetslivet pekar delegationen på möjligheterna med SeQF, vilket också MYH bedömer är det bästa sättet att på sikt skapa nationell legitimitet för branschmodeller och branschvalidering. I och med att branschens kvalifikationer nivåplaceras säkerställs att kompetensstandarder kvalitetssäkras genom att MYH granskar utfärdarens systematiska kvalitetsarbete och att utfärdaren upprätthåller nivån.

I dagsläget är det dock mycket få branschqualifikationer som är nivåplacerade i SeQF, vilket innebär att det finns en tveksamhet om vilka branschmodeller som har nationell status. MYH avser att arbeta vidare med att utveckla former för att stödja branscherna i framtagande av kompetensstandarder, kvalitetssäkring av valideringsprocesser mm,

vilket ligger i linje med MYH:s uppgift att stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering.

MYH bedömer att en bredare utredning är behövlig om och hur staten bör/kan bidra till att skapa nationell legitimitet genom tydligare strukturer för kvalitetssäkring av branschvalidering, som bygger på ett delat ansvarstagande mellan staten och branscherna. Men också att säkra att personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden och genomgår branschvalidering ges möjlighet till fortsatt lärande i de fall personer behöver fylla på sin kompetens. Det kan exempelvis vara genom lärande på en arbetsplats eller lärande genom utbildningar som tillhandahålls av det offentliga. Ett sådant utredningsarbete förutsätter medverkan från flera aktörer. Särskilt berörda är statliga myndigheter, parterna på arbetsmarknaden och andra bransch- och intresseorganisationer.

Avsnitt 6.5.6 UKÄ och UHR ska ta fram rekommendationer för validering

MYH tillstyrker förslaget och är också positiv till att delta i en referensgrupp i och med att myndigheten sedan den 1 januari 2020 har i uppdrag att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt. Myndigheten ska också sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering samt samordna pågående myndighetssamarbete om valideringsfrågor.

Dessutom kan det finnas beröringspunkter mellan de olika utbildningsformer som MYH ansvarar för och högskoleutbildningar. MYH bedömer att det finns vinster med att samordna ett sådant arbete, både ur resurssynpunkt och utifrån legitimitetssynpunkt för att främja övergångar mellan eftergymnasiala utbildningar.

Kapitel 7 Organisering – samverkan och styrning

Avsnitt 7.5.1 En övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande

MYH instämmer i bedömningen att en nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör tas fram. MYH är dock tveksam till att i en övergripande strategi konkretisera hur arbetet ska organiseras.

MYH är positiv till att bidra med erfarenheter från sitt arbete med valideringsuppdraget i de fall en nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande tas fram.

Avsnitt 7.5.2 Ett råd ska fortsätta följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete

MYH avstyrker förslaget att ett råd för validering skapas och underställs ett ansvarigt statsråd. MYH bedömer att inrättande av ett råd under ett ansvarigt statsråd kommer att riskera att validering blir ett "enfrågeområde" och inte kommer att hanteras i ett bredare sammanhang. MYH bedömer att ett råd enligt delegationens förslag svårligen kan arbeta operativt och stödja aktörer på olika nivåer. MYH ser behov av en arena för hantering av övergripande frågor om validering och att validering hanteras i ett bredare sammanhang, till exempel i ett råd som är knutet till en myndighet med uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet. Som MYH tidigare uttryckt i yttrandet är validering en delkomponent av flera i en nationell struktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande, där möjligheter till fortsatt lärande är en av grundpelarna.

Avsnitt 7.5.3 Kompetensförsörjning – en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret

MYH tillstyrker förslaget att det regionala ansvaret för kompetensförsörjningsfrågor behöver stärkas. MYH förordar att detta ansvar tar sig i uttryck i förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete eftersom det är i denna det anges att "Den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015 - 2020" ska vara vägledande för det regionala tillväxtarbetet och då lämpligen genom att kompetensförsörjningsfrågorna blir en del i de regionala utvecklingsstrategierna. MYH vill också särskilt framhålla vikten av samverkan mellan regionalt utvecklingsansvariga och berörda statliga myndigheter i valideringsfrågor för att säkra likvärdigheten i tillgång till kvalitetssäkrade modeller och genomföranden.

Vikten av samverkan och samordning mellan nationella aktörer, som har i uppgift att bedöma kompetensbehov och behov av utbildningar, och regionalt utvecklingsansvariga gäller även p.2⁴ i författningsförslaget om förslag till ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar.

Avsnitt 7.5.4 Regioner ska kunna ansöka om medel för att etablera regionala strukturer för validering

MYH tillstyrker förslaget att regioner ska kunna ansöka om medel. I och med att MYH har i uppdrag att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt är det rimligt att Tillväxtverket och MYH samt andra berörda statliga myndigheter samverkar och samordnar sina insatser med regionerna för att få bästa effekt av nyttjandet av medel.

Kapitel 8 Finansiering för genomförande och utveckling

Avsnitt 8.4.1 Utökade medel för kompetensförsörjning och livslångt lärande i nästa programperiod för socialfonden

MYH instämmer i bedömningen och är positiv till att ökade medel för kompetensförsörjning och livslångt lärande avsätts inom ramen för ESF men anser samtidigt att detta endast kan ses som kompletterande och förstärkande insatser. MYH anser att finansieringsfrågan inte tillräckligt har belysts i betänkandet. En långsiktig finansiering är en grundförutsättning för att skapa hållbara nationella och regionala strukturer för validering.

Om ambitionen och inriktningen som delegationen presenterar ska kunna realiseras är finansieringsfrågan, där ansvarsfördelning och incitamentsstrukturer är centrala aspekter. Det handlar om kostnader för den enskilde exempelvis vid tillgodoräknanden och där det är oklart huruvida studeranden ges möjlighet att erhålla studiestöd för den tiden. Det handlar om finansiering för att bygga strukturer, implementering och ökad kompetens.

För att validering ska kunna genomföras i en önskad omfattning behöver det finnas tillgång till personella resurser med hög kompetens inom många olika verksamheter och över hela landet. Det behöver avsättas medel för både grundläggande och kompetenshöjande insatser hos befintlig personal, exempelvis i lärar- vägledar- och arbetsförmedlarutbildning. Även nyrekrytering av personer inom regioner/kommuner kommer troligen att behövas.

En central och viktig fråga är hur kostnaderna ska fördelas mellan det allmänna och det privata för att få till stånd en önskad infrastruktur av funktioner både inom utbildningsområdet och inom arbetslivet för att validering ska kunna användas som ett effektivt verktyg. Det kommer att ta tid och det kommer att kosta innan en sådan infrastruktur är på plats.

Ett exempel på konsekvenser av bristande resurser kan bli att validering inom högskola och yrkeshögskola inte erbjuds på ett likvärdigt sätt eftersom det i förslaget till ändring av högskoleförordningen och yrkeshögskoleförordning anges att validering **kan** erbjudas.

MYH anser att finansieringsfrågan, finansiella incitamentsstrukturer och ansvarsfördelningen mellan stat, regioner, kommuner, enskilda individer och arbetslivet inte har belysts tillräckligt.

Kapitel 9 Kunskapsutveckling

Avsnitt 9.3.1 Medel bör tillföras för att säkerställa fortsatt finansiering av högskolekurser om validering

MYH tillstyrker förslaget men anser att förslaget inte är tillräckligt för det behov som kommer att finnas om ambitionen och inriktningen som delegationen presenterar ska kunna realiseras. Se vidare synpunkt under avsnitt 8.4.1.

Avsnitt 9.3.2 Statistik över omfattningen av validering inom komvux och högskolan bör förbättras

---

⁴ En region ska följa upp, utvärdera och årligen redovisa till regeringen resultaten av det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt en bedömning av regionens kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

MYH instämmer i bedömningen att uppföljning av omfattningen av validering bör förbättras. MYH bedömer att det också på sikt är önskvärt att följa upp valideringar som genomförs av arbetslivets aktörer. MYH vill också betona att det är viktigt att följa upp resultaten av validering och vad valideringen ledde till. Statistiken bör kunna redovisas på olika grupper, kön, ålder etc. Däremot anser MYH att det inte av intyg, betyg, utbildningsbevis, examensbevis och liknande ska framgå på vilket sätt personen har uppnått kvalifikationen.

Avsnitt 9.3.3 Kompetensutveckling för utförare inom respektive utbildningssektor

MYH instämmer i bedömningen att stärka kompetensen för utförare av validering. MYH arbetar till viss del med detta eftersom det ligger inom den uppgift som MYH har att främja användningen och utvecklingen av validering inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för. MYH bedömer att det är en fördel, både resursmässigt men också för målgrupperna, om berörda myndigheter kan samordna sina insatser.

Avsnitt 9.3.4 Forskning om validering bör utökas

MYH instämmer i bedömningen om att forskningen inom området validering bör öka. Nationella utvärderingar av effekter av valideringsinsatser för enskilda, för arbetslivet och för samhället bör genomföras för att bedöma nytta och behov av insatser. En förutsättning för att kunna bedriva forskning är att det finns individdata, vilket kan vara problematiskt i och med att ingen myndighet har i uppgift att samla in sådana data.

Kapitel 10 Vidareutveckling av validering mot arbetslivet kvalifikationer

Avsnitt 10.5.3 Myndigheten för yrkeshögskolans stöd till branscherna bör utvecklas

MYH har redan etablerat arbete inom samtliga områden som delegationen framhåller bör vara prioriterade. MYH avser att ytterligare stärka insatser som ingår i våra uppgifter enligt instruktionen och i det uppdrag som gavs till MYH i regleringsbrevet för 2020.

Kapitel 11 Validering inom kommunernas vuxenutbildning

Avsnitt 11.3.1 Skyldighet att erbjuda inledande kartläggning av kunskaper och kompetens

Avsnitt 11.3.2 Skyldighet att erbjuda elever inom komvux och särsvux validering

MYH tillstyrker förslagen. Om det införs tydligare krav på kommunerna att arbeta med validering mot gymnasiala kurser skulle trycket troligen minska betydligt när det gäller validering för behörighet till yrkeshögskolan. Idag gör många utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan bedömning av sökandes reella kompetens som borde kunna göras inom den kommunala utbildningsverksamheten. För att denna skyldighet ska kunna omsättas i praktiken krävs ytterligare utredning, till exempel om hur denna skyldighet ska finansieras på ett hållbart sätt.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören efter föredragning av Britt-Inger Stoltz. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Christer Bergqvist och chefsjuristen Carina Larsson deltagit.

Thomas Petsson
Generaldirektör